



NAUČNÁ STEZKA CVILÍN

Mravenci

9. zastávka

Mravenci

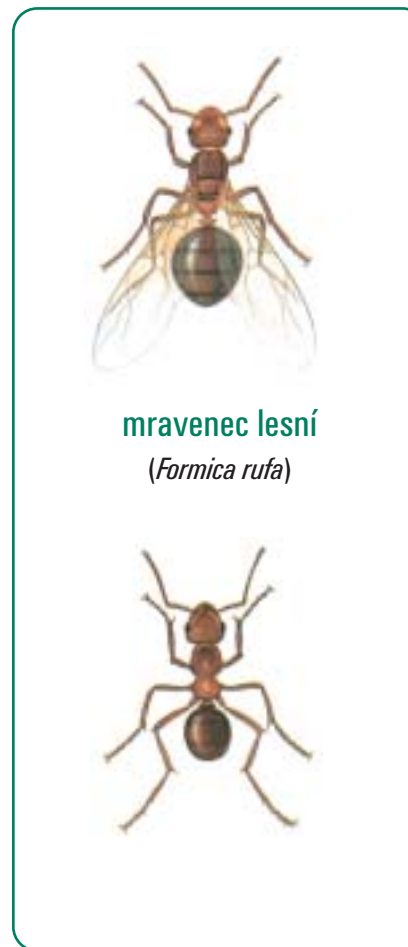
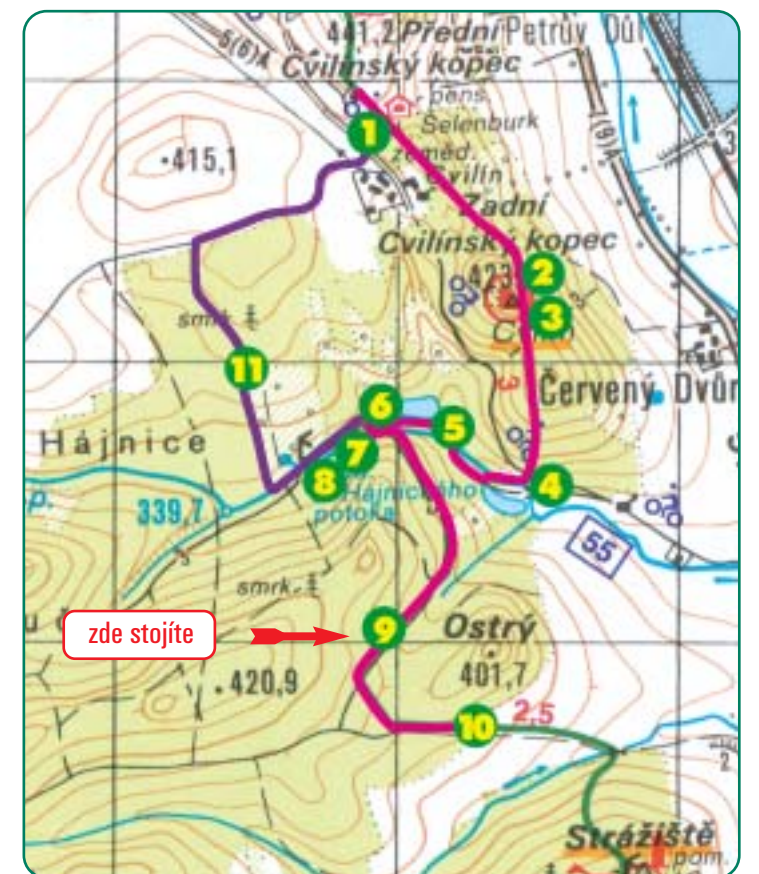
Lesní mravenci podrodu *Formica* jsou skupinou blanokřídlého hmyzu, která tvoří významnou součást lesních ekosystémů. Nejznámější druh, mravenec lesní (*Formica rufa*) tvoří v lese nápadná kupovitá mraveniště. Význam mravenců v lese je obrovský. Tím, že značnou část jejich potravy tvoří různí bezobratlí živočichové, zejména hmyz, dokáží v lese udržovat rovnováhu mezi škodlivým hmyzem a ostatními organizmy. Při nedostatku mravenců tak snadněji dochází k přemnožení jiných druhů a z hlediska člověka pak vznikají hospodářské škody (např. kalamitní přemnožení bekyně mnišky). Uvádí se, že pro účinnou regulaci populací škůdců v lese je zapotřebí asi 3 středně velká mraveniště na 1 hektar lesa. Mravenci mají v přírodě i další funkce - působí při rozkladu mrtvé organické hmoty a zvyšují tak úrodnost půdy, jsou potravou různých jiných živočichů včetně chráněných, pečováním o určité druhy mšic produkujících tzv. medovici se podílejí i na zvyšování výnosů včelstev.

Mravenci jsou fascinující svým způsobem života. V absolutních číslech patří mezi nejhornější hmyzí druhy na Zemi. V jediné kolonii našich lesních mravenců mohou žít milióny jedinců, přitom v určitém ohledu se celá superkolonie chová jako jeden jedinec. Některá mraveniště dosahují výšky až dva metry, přičemž podzemní část může být ještě větší než nadzemní. Mravenci budují vlastní cesty (mravenčí dálnice), dovedou vést války, zotročovat jiné mravence, ochočít si jiný hmyz (nejen známé mšice) a využívat jej ke svým potřebám. Mravenci jsou schopni vzájemné komunikace. Akční rádius dělnic je asi 50 m kolem hnízda.

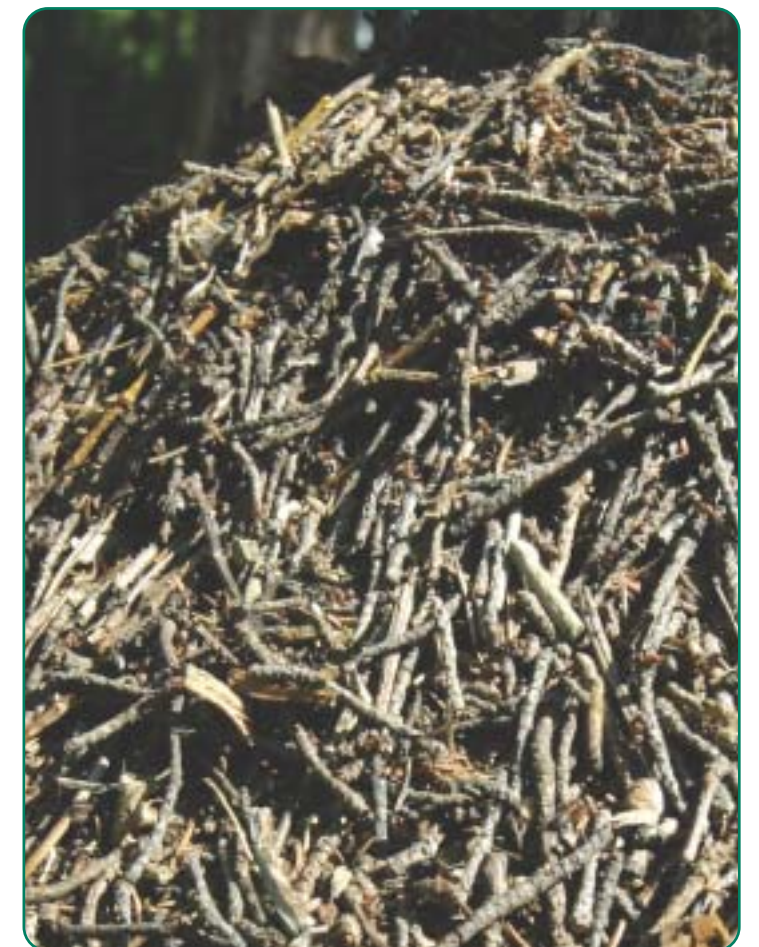
Je známo, že mraveniště v posledních desetiletích značně ubylo. Největší podíl na tom zřejmě měly nešetrné způsoby těžby dříví a zejména velkoplošné holoseče. V poslední době mnoho mraveniště ničí silně přemnožené prase divoké (černá zvěř). Mravenci však mají i další škůdce, zejména mezi datlovitými druhy ptáků.

Z důvodu velkého významu mravenců a kritického úbytku mraveniště v našich lesích je jejich aktivní ochrana v zájmu LČR, s.p. a je takto deklarována v koncepčních materiálech LČR, s.p. (Program 2000, zajištění cílů veřejného zájmu LČR). Na ochranu mravenců byl také Českým svazem ochránců přírody (ČSOP) vyhlášen v roce 1982 program Formica. Jeho součástí je mimo jiné plošná inventarizace mraveniště, ochrana mraveniště (oplocením), podpora přirozeného šíření i odborné umělé šíření pomocí oddělků. Program finančně podporují Ministerstvo životního prostředí a Lesy České republiky, s.p.

Podrobnější informace lze získat například na <http://csop.ecn.cz>



mravenec lesní
(*Formica rufa*)



LESY ČESKÉ REPUBLIKY – VSTUPETE BEZ KLEPÁNÍ

